

בן־גוריון (בחתונת נכדו יריב בן־אליעזר)
לא היה עובר בטלוויזיה

בצד הימני, הבעייה מסוכנת יותר, כי שם כולם מסתערים על עוגה מוגבלת. אם יש התלבטות, זה אצל הליכוד והרתיים המתונים, המפר"ל. כל האחרים משוכנעים בתפיסה הרתית או הלאומית.

יש מיבחר אדיר בין מיפלגות, שיש ביניהן הברליניזואנסים בלבד. ולכן יש חשש שכמה קולות יאברו לכל הגוש הזה, וזה חיזוק של גוש־השמאל.

ואי־פרופו זה, אני לא נגד ביקורו של שימעון פרס אצל הבאבא סאלי. כל הזמן הצטייר המערך כמיפלגה שבזה ליוצאי ערות־המזרח ולמסורת. זה לא הופך את שימעון פרס למרוקאי או לחרד. אבל זה שובר את המיתוס כאילו פרס, הסוחב את המערך על הגב, הוא אנטי־מסורתי. זה הפשיר את הקרח בין פרס לבין רבים שטענו שהוא מזולזל במסורת.

המערך, הייתי מוקיע את האנשים האלה. הייתי יורד עליהם ככאסה. עם ר"ץ יש לי בעייה. ר"ץ הולכת יותר מדי על הנושא שאינו רלוונטי למתלכטים בינה לבין המערך. ר"ץ מוכרת, יודעים מה היא מייצגת. הם לא מוצר חדש. הבעייה של האנשים היא שהם חושבים שאם הם יצביעו ר"ץ, הם אולי יחלישו את סיכויי פרס להיות ראש־הממשלה. הייתי עובר רק כדי לשכנע את האנשים שר"ץ, לא זה בלבד שאינה מחלישה קואליציה בראי שות המערך, אלא מחזקת אותה.

התזוה צריכה להיות מחוברת לתיזה המרכזית של ר"ץ: לבלום את התי־חרדות המדינה. צריכים לומר שלא רק שלא נחליש את פרס, אלא נחזק אותו. אם פרס יצטרך לעשות קואליציה עם

יותר אנשים לקלפי, ואולי מצליחה להעלות לשלטון את אותם האנשים שהבחר מאמין שהם יכולים להזיז דברים.

● **אי־אפשר להתעלב מן הצד הבלבלי של תעמולת הבחירות, זה מאודי־מאוד יקר.**
אני מסכים, אבל יש המון דברים שהם ביוזבו, או מה?

● **כמומחה לתיקשורת המודים, נימ, איזה עצות אתה יכול לתת למיפלגות?**
לדעתי, המערך צריך לקחת צוות קטן ומצומצם ולחדר את הנושאים. המערך נראה כיום פרוזה מבחינת

תכונות טלוויזיוניות, ומחוץ לזה הוא לא כלום.

● **אם לחזור לרגע להשוואה לפדרות הטלוויזיוניות — גם כאן מהפשים מישדו נאה, שדיבורו רהוט, כדי להזהרות איתנו כמו עם קריסטל מ, שו שלת"י?**
נכון.

● **בטווח של שנים, מה שינתה הטלוויזיה?**
היא נתנה תאוצה שונה לכלי־הרכב. לעיתון יש תמונה וצבע ומילה, לרדיו יש רק קול, לטלוויזיה יש הכל וזה גם זו. לכן היא ערוכה לתת מידע הרבה יותר קל־להבנה, אבל היא מחייבת מאמץ הרבה יותר קטן. ובכל מקרה, אם יש לך עכבות מוסריות, את מוכרת רעה.

● **זאת אומרת שצריך להי יות לא־מסורתי?**
לא. יש חוקי־מישחק. אינני יכול לשחק על המגרש הזה — שהוא רגשני, חזותי ורדוד — אלא לפי הכללים האלה. אם יש לי עכבות מוסריות, אני צריך להתעלב מהן, אחרת לא אעביר את המסר. אם אתה רוצה להיות מעמיק, תכתוב ספר. אבל אז מי יקרא את זה?

הטלוויזיה גררה אחריה גם את העיתונות. היום חדשות קובע את

מגסים. הם הולכים לשוקים, לחוגי בית, למיפועלים.

לפני כמה ימים קראתי בעיתון שיש פוליטיקאים במערך שמתמרמרים על־כך שלא מצלמים אותם בטלוויזיה. הור פעה בתשדירי־התעמולה אינה צופר. זו לא חתונה, שבה צלם־הוויריאו עובר משולחן לשולחן ומצלם את כל האור־חיים. בתעמולה צריכים להביא את האי־נשים הכי־אפקטיביים. אסור להביא את מי שהם עילגים, או מי שיש להם עוויות כפנים.

ניסים וזוילי, למשל, הוא איש שמצ"טלם נהדר בטלוויזיה, כנ"ל מיקי בר־זוהר. רבין, למרות שהוא מדבר נגד כל החוקים, מצליח להקרין יציבות ואמינות. לפרס יש פופולריות יחסית גדולה והוא גם יעיל יחסית. תוסיפי אליהם עוד אחד או שניים מהעצירים כמו אבי־רום בורר, אלי ריין, עמיר פרץ, חיים רמון, ויש גלריה של ארבעה או חמישה איש שיכולים להעביר מסרים בצורה ברורה. ואז המסר הטלוויזיוני מגובש יותר וברור יותר.

אבל פה נכנסת בעיית האגורטרופ של הפוליטיקאי, האומר לעצמו "אם אני לא מופיע, משמע שאני לא קיים".

"בתעמולה צריכים להביא את האנשים הכי אפקטיביים, אסור להביא את אלה שהם עילגים, או שיש להם עוויות כפנים"

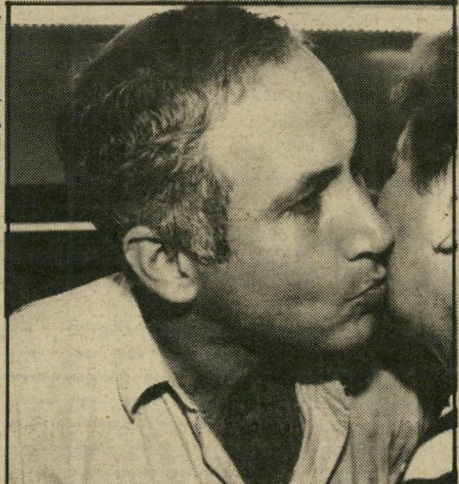
● **אתה רוצה לומר שסיכויי ההצלחה של פוליטיקאי טוב בים יותר אם הוא נראה טוב יותר?**

אם הוא ממצמץ ונזרוטי ועילג ובוזע מילים, סיכוייו טובים פחות מאשר אם הוא לא.

● **אבל פה מנסים להעביר מסר של מיפלגה, ולא את הופ־עתו הטלוויזיונית המבריקה של איש כמו ביבי נתניהו, שאיש אינו יודע מה המסר שלו.**

לנתניהו מסר ברור מאוד וטלוויזיוני. יוני. אצלו הכל בשחור ולבן. בכל הסי־דרות הטלוויזיוניות הרמויות הן חרי־מימדיות. במובן זה אינני מבדיל בין הסדרות לבין תשדירי־הבחירות. הכלי הוא אותו הכלי, והוא חזק יותר מאשר המופיעים בו. לכן הם צריכים להתאים את עצמם לכלי, ולא להיפך. הטל־ווזיה כופה הופעה מסוימת.

לליכוד יש במובן הזה בעייה גדולה יותר מאשר למערך, כי יש

ביבי
הכל בשחור ולבן

רבין
מקרין יציבות

זוילי
מצטלם ונהדר

● **אתה בעד עימות בין ראשי שתי המיפלגות הגדוד לזו?**

רק אם העימות יהיה פתוח, בלי להכין שאלות מראש. במיקרה כזה צד אחר יכול להפסיד חזק. השני אולי לא ינצח, אבל אחר יפסיד חזק.

● **בלומר, אתה בעד עימות?**

אם עימות, או עימות אמיתי. לא הראמה טלוויזיונית עם טכסטים מוכנים מראש, כי אז יש שחקנים שיכולים לעשות את זה טוב יותר. החוכמה היא, שמישהו ישאל שא־לוח קשות כדי שיראו שהם מתמצאים בחומר. התנגדות הליכוד נובעת מה־עובדה שהם יודעים ששמיר יפסיד. הליכוד, מבחינתו, צורך. אם פרס יסכים לתנאי הליכוד, הוא ישחק ליריבים.

● **ומה דעתך על העימות הצפוי בין ריין לתחיה? יש בכלל שפה משותפת ביניהן?**

זה סתם גימיק. הם לא נלחמים על אותו פלח־אוכלוסיה. זה כאילו לקבל לגיטימציה של "הנה, גם אנחנו מסב־חקים כמו שתי המיפלגות הגדולות." וגם אילו היו הולכים על אותו פלח־אוכלוסיה, אין לי ספק ששולה אלוני היתה אוכלת את יובל נאמן.

כל אחד מהם רוצה להראות לתומכים שלו שהוא יותר תקיף מהמתחרה. התחיה תנסה להראות שהיא מסוגלת לבלום את השמאל, ושולה אלוני תנסה להראות שהיא מוכשרת לענות לימין הקיצוני יותר מאשר המערך.

הדתיים כשהוא גדול ור"ץ ומפ"ם קטנות, יכולת־המיקוח של הדתיים גדולה יותר, ואם ר"ץ ומפ"ם תהיינה גדולות, פרס לא יוכל לעשות ויתורים גדולים כל־כך לדתיים. וזה, לדעתי, צריך להיות המסר של ר"ץ: שבער שלום הם מוכנים לעשות קואליציה עם הדתיים, אבל לעזור לפרס לא להתמסר לדתיים טוטאלית.

● **ומה עם מפ"ם?**
הם היחידים המייצגים כיום את הפועלים. היתה להם תרומה של מיפלגה אשכנזית וקיבוצניקית, והם צריכים לפרוץ את התרומת הזאת, ועל זה הם צריכים ללכת חזק.

הנושאים, ויורד חזק על שמיר. מס־תבר שאנשים מצביעים בעד הליכוד — לפחות חלק גדול מהם — למרות שמיר. יש מישל גרשני נגד מפ"ם.

פרס פופולרי יותר כיום מאשר המערך, ושמיר פופולרי פחות מאשר הליכוד. אם השפלת את שמיר, לא גרמת נזק לליכוד.

לליכוד הייתי מציע ללכת כאסח על פרס, כי יש רבים המצביעים בעד פרס, ולא בעד המערך.

בליכוד יש בעייה — מה יקרה אחרי שמיר, מי יהיה אחרי שמיר: לוי? ארנס? שרון? אילו הייתי במקום

היום הציבור מכיר את המנהיגים מאוד מקרוב, כי הם נמצאים אצלו בסלון. פעם העריכו את המנהיגים, כיום לא הכירו אותם. הם היו רחוקים. לכן הפעם, כמו בפעמים־קודמות, נוכל לראות את שמיר בחברת הנ־כרים שלו, ואת פרס בסלון ביתו. הם יכניסו אותנו לתחום האישי, כי זה מה שהטלוויזיה עושה. היא מקרבת את הדמות ומרחיקה את הנושא.

● **וזו רמאות?**
לא רמאות. הכל העמדת־פנים. ● **אבל פה מדובר על ניהול מדינה, על קביעת גורלות!**
כבר אמרנו שהתעמולה מביאה

להם יותר מרי אנשים שטובים לטל־ווזיה.

אפשר להסתכל בהיסטוריה ולקחת את דוד בן־גוריון. הוא עוררים על מישקלו הסגולי הגבוה כמנהיג. כשצופים היום במישרי־מוקד שהוא הופיע בהם, אי־אפשר להבין מה הוא אומר. הוא היה בולע מילים. לכן היה כיתוב מתחת לתמונה. כיום, אם לא היה משפר את צורת־הדיבור שלו, זה לא היה עובר בטלוויזיה.

הבעייה היא שהדברים האלה הופ־כים לעיקריים. משגשג מי שיש לו